ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԳՄՍՆ «ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ.ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ»ՊՈԱԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ **ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՄՈՏ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ « ԳԼԽԱՎՈՐ-ԿՈՂՄՆԱԿԻ-ԹԱՔՆՎԱԾ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԵԹՈԴԻ ՄԻՋՈՑՈՎ**

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐ՝ **ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ.ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ**

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ **ՀԱՍՄԻԿ ԲԵՅԲՈՒԹՅԱՆ**

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝ **ԱՆԱՀԻՏ ԲԱԴՈՅԱՆ**

ԴՊՐՈՑ՝ **«ՎԱՐԴԵՆԻԿԻ Ռ.ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ N1 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ»ՊՈԱԿ**

2022Թ.

ՄԱՐՏՈՒՆԻ

Անավարտ Նախագիծ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.Ներածություն……..3

2.Գրական ակնարկ……..4

3.Փորձարարական հետազոտություն……6

3.1.Խմբի նկարագիրը……6

3.2.Փորձարարական դասեր……7

3.2.1.Փորձարարական դաս-1……...7

3.3.2.Փորձարարական դաս-2……10

4.Վերլուծություն……13

5.Գրականության ցանկ……14

6.Հավելվածներ …… ……15

1.Դասապլան-1……15

2.Դասապլան-2……18

Վասիլի Բարոյան

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

«Կրթված միտքը ավելի շատ
հարցեր ունի քան պատասխաններ»
Հելեն Քելլեր

Առաջատար երկրների փորձը վկայում է բարձր գրագիտությամբ կրթված մասնագետի անհրաժեշտության մասին, որը կարող է գլուխ հանել ցանկացած իրավիճակից և ստեղծագործ մտածել: Հետևաբար, կրթական գործընթացում ուշադրություն է դարձվում ստեղծագործական մտածելակերպ ունեցող անհատների պատրաստմանը: Հետազոտությունը, որը նայում է ստեղծագործությանը անհատական տեսանկյունից, կենտրոնանում է սովորողի անհատականության, ստեղծագործական ունակությունների, կյանքի հմտությունների և մոտիվացիայի վրա: Երեխայի ստեղծագործական անհատականությունը սկսվում է մանկությունից և աստիճանաբար զարգանում է մեծանալուն զուգընթաց: Նա ենթարկվում է կյանքի տարբեր հանգամանքների ազդեցությանը և ձևավորում է իր « *ես* »-ը: Սա նպաստում է նրա ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Երեխայի ինտեգրումը ակտիվանում է նրա ստեղծագործականությամբ, որն էլ խթանում է նրա ստեղծագործական կարողությունների զարգացմանը:

Հաղորդակցությունը երեխայի ակտիվության առաջին նշանն է: Երեխան զարգացնում է իր ամենակարևոր կողմերը տարբեր հարաբերությունների միջոցով: Երբ երեխան մեծանում է, նրա ճանաչողական գործունեությունը խորանում է: Նա սկսում է փնտրել հետևյալ հարցերի պատասխանները. «Ի՞նչ է սա: Ո՞վ է սա, Ի՞նչ է դա կոչվում»: Դպրոցում կրթությունը թույլ է տալիս ձևավորել և զարգացնել երեխայի ճանաչողական գործունեությունը: Երեխան որպես մարդ կարող է ստեղծագործորեն ձեռք բերել սոցիալական փորձ և ազատորեն մտնել սոցիալական հարաբերությունների համակարգ: Մարդը կարող է իրեն դրսևորել սոցիալական միջավայրում իր գործողությունների և հարաբերությունների արդյունքների միջոցով:

Մարդու ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը նպաստում են նրա անձին բնորոշ գծերը: Աշակերտակենտրոն ուսուցման մեջ այս խնդիրը առաջնային նշանակություն ունի: Ուսուցիչը, տիրապետելով լեզվական հաղորդակցությանը, աշակերտի ստեղծագործական մտածողության զարգացման մեջ առաջին հերթին ուշադրություն է դարձնում նրա անձնային հատկանիշներին, գիտելիքների խորությանը, բուռն ու արագ մտածողությանը, գաղափարների ներկայացմանը: Աշակերտակենտրոն ուսուցման ժամանակ հատուկ ուշադրություն է դարձվում աշակերտի՝ կյանքում իր տեղը փնտրելուն՝ բարելավելով նրա

մտածողությունը և գործողությունները, ինչպիսիք են խոսքը և բանականությունը: Դրա համար ուսուցիչը պետք է առաջին հերթին որոշի դասի նպատակը: Յուրաքանչյուր դասի համար կոնկրետ նպատակ դնելով և վերջնական արդյունքի հասնելու ուղիները հստակ սահմանելով՝ աշակերտը կկարողանա նաև որոշակի արդյունքի հասնել: Երբ ուսուցիչը ժամանակին նկատում է յուրաքանչյուր աշակերտի կարողությունները և կատարելագործում դրանք՝ ստեղծելով տարբեր իրավիճակներ, արդյունքն անմիջապես տեսանելի է: Ինչպես գիտենք, աշակերտակենտրոն ուսուցման հիմնական նպատակը աշակերտին ակտիվացնելն է: Գեղարվեստական ստեղծագործությունները նպաստում են աշակերտի ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Ստեղծագործական միտք ունենալը չի նշանակում միշտ ներգրավվել կենտրոնացված ստեղծագործական կամ գեղարվեստական առաջադրանքի մեջ: Ստեղծագործող մարդիկ երևակայական են, հետաքրքրասեր և շատ ժամանակ են անցկացնում հանգստի մեջ՝ հանգիստ մտածելով իրենց հետաքրքրող թեմաների մասին և թույլ տալով, որ իրենց միտքը թափառի:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Այս ուսումնասիրությունը նպատակ ունի ուսումնասիրել խոսքի և ստեղծագործական մտածողության կառուցվածքային հարաբերությունները և դրանց ազդեցությունը աշակերտի ակադեմիական առաջադիմության վրա: Ստեղծագործական մտածողության բարձր հմտություններ ունեցող աշակերտները լավ արդյունքներ են ցույց տալիս գիտելիքների յուրացման գործում: Ուստի որոշեցի դասավանդման ընթացքում սովորողների կարողությունները ստուգել՝ ստեղծագործական առաջադրանքներ տալով: Հետազոտության նպատակն էր հետևել սովորողների խոսքի հմտությունների զարգացմանը՝ օգտագործելով ստեղծագործական մտածողության զարգացմանն ուղղված մեթոդներ: Սովորողների ստեղծագործական կարողությունների զարգացմանն ուղղված առաջադրանքները չեն պահանջում սովորական մեխանիկական գործողություն, որն աշակերտները կատարում են ինքնաբերաբար: Այն պահանջում է գործողություն, որն իրականացվում է ստեղծագործական բարձր մակարդակով, և գործունեություն, որն առաջանում է ստեղծագործական մտածողության արդյունքում: Այն թույլ է տալիս աշակերտին ստեղծագործական մտածողության միջոցով ակտիվորեն մասնակցել լեզվական հաղորդակցությանը: Ստեղծագործական առաջադրանքները թույլ են տալիս

աշակերտներին ստեղծագործ մտածել, և զարգացնել իրենց մտքերը բանավոր և գրավոր խոսքում ազատ արտահայտելու կարողությունը:

Բլումի տաքսոնոմիան ներառում է ստեղծարարությունը որպես ճանաչողության ամենաբարձր մակարդակ՝ սահմանելով այն որպես «տարրերի միավորում՝ համահունչ կամ ֆունկցիոնալ ամբողջություն ձևավորելու համար. տարրերի վերակազմավորում նոր օրինաչափության կամ կառուցվածքի մեջ՝ գեներացնելու, պլանավորելու կամ արտադրելու միջոցով»: Այս հետազոտությունը ներառում է այնպիսի մեթոդներ, ինչպիսիք են դիտարկումը, հարցադրումը, դիսկուրսի վերլուծությունը և վերլուծական շարադրությունը:

Հետազոտական աշխատանքս իրականացնելու համար ընտրեցի **«Գլխավոր-կողմնակի- թաքնված պատմություններ»** մեթոդը. (**https://youtu.be/0jlaVug53Ko**)մտածողության գործընթացը ակնկալում է հեռանկար, բարդություն, կապեր, վերլուծություններ և հարցեր: Այս մեթոդը հնարավորություն է տալիս վերլուծելու իրադարձությունները և ավելի խորը ուսումնասիրելու պատմությունները, ինչի արդյունքում աշակերտը պետք է ցուցադրի խորաթափանցություն, բացահայտի լրացուցիչ տեսակետներ,կատարի հարցադրումներ:

Մեթոդի նպատակն է.

Բացահայտելու՝

- **Ո՞րն է հիմնական կամ կենտրոնական պատմությունը:**
- **Ի՞նչ է տեղի ունենում պատմության կողքին:**
- **Ո՞րն է թաքնված պատմությունը, այսինքն՝ այն պատմությունը, որը կարող է տատանվել, անտեսվել կամ տեղի ունենալ մակերեսի տակ, որի մասին մենք սկզբում տեղյակ չենք:**

Աշակերտները ամենայն մանրամասնությամբ ուսումնասիրելով նյութը կհասկանան, որ թաքնված պատմությունները հիմնավոր են և վեր են հանվում ապացույցներից:

3.Փորձարարական հետազոտություն

«Հետազոտել նշանակում է տեսնել այն ամենը, ինչ բոլորն են տեսել,
և մտածել այն, ինչը ոչ ոքի մտքով չի անցել»:
Ալբերտ Սենթ-Գեորգի

3.1.Խմբի նկարագիրը

Ես իմ հետազոտական աշխատանքը անցկացրել եմ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիկի Ռ. Հովհաննիսյանի անվան №1 հիմնական դպրոցի 8-րդ դասարանում:

Այս դասարանում սովորում են 25 աշակերտներ՝ 14 աղջիկ և 11 տղա, որոնք ունեն տարբեր առաջադիումթյուն և հմտություններ: Գրականություն անցնում են շաբաթական 3 ժամով և դասացուցակում այն տեղադրված է 5-րդ կամ 6-րդ ժամերին: Այս դասարանի աշակերտների մի մասը միշտ պատրաստված է գալիս դասի , մոտիվացված է, իսկ մյուս մասը դասին միայն ֆիզիկապես է ներկա, ինչը պատճառ դարձավ, որ ես իմ հետազոտական աշխատանքում կիրառեմ **«Գլխավոր-կողմնակի- թաքնված պատմություններ» մեթոդը:** Այս մեթոդը կկիրառեմ ամբողջ դասարանի համար, բայց հետազոտությունը կվերաբերվի միջին կարողությունների տեր 8 աշակերտների, վերոնշված մեթոդի օգնությամբ կզարգացնեմ նրանց ստեղծագործական ունակությունները:

Անցկացրել եմ 2 հետազոտական դասեր:

Աստղիկ Բաղդասարյան

3.2.Փորձարարական դաս-1

Ուսումնասիրվող նյութը Մուրացանի «Հասարակաց որդեգիրը» պատմվածքն էր: Աշակերտները տանը ծանոթացել են թեմային: **(Հավելված, Դասապլան -1 /Էջ՝ 15)**

Դասը սկսեցի «Պրիզմա» մեթոդի կիրառմամբ: Աշակերտները հասարակություն բառով կազմեցին պրիզմա, պատասխանեցին՝ Հասարակության ի՞նչ շերտեր գիտեք: Ի՞նչ է նշանակում որդեգիր հարցերին:

Այնուհետև դասարանը բաժանեցի խմբերի՝ խմբում ընդգրկելով տարբեր կարողություններ ունեցող երեխաների: Ստեղծվեց հինգը խումբ: Խնդրեցի, որ ևս մեկ անգամ խմբով կարդան իրենց հանձնարարված հատվածը՝ ուշադրություն դարձնելով յուրաքանչյուր արտահայտությանը, մտքին:

Խմբերի ուսումնասիրած հատվածները.

1-ին—Սովորական օրերից մեկը Գուստավի արհեստանոցում
2-րդ—Գևորգի զգացմունքը Շառլոտայի հանդեպ
3-րդ——Սոմարյանցի տան խնջույքը
4-րդ——Գևորգի վստահությունը հասարակությանը
5-րդ———Հուսալքված պատանին

Ավարտից հետո թիմերը ներկայացրեցին իրենց աշխատանքները՝ իրենց ընթերցած հատվածի բովանդակությունը ներկայացնելով 5-ը նախադասություններով. ընթերցած հատվածը ինչի՞ մասին է, դրան զուգահեռ ի՞նչ է տեղի ունենում և ո՞րն է թաքնված պատմությունը, հեղինակն ի՞նչ է ցանկացել ասել այդ տողերով: Ունկնդիր յուրաքանչյուր թիմ իրավունք ուներ ներկայացնող թիմին տալու 1 հարց՝ տվյալ հատվածի մանրամասները բացահայտելու համար:

Ապա հարցադրումների միջոցով խորամուխ եղան պատմության մանրամասների մեջ. Ի՞նչ տեղի կունենար, եթե.... Ո՞րն է ստեղծագործության կարևոր միտքը, որը ակնառու չէ, բայց հանդիսանում է ստեղծագործության հիմնական առանցքը: Ի՞նչն է այստեղ գլխավորը, որին ուշադրություն չդարձրեցիք սկզբից: Մեթոդի արդյունավետ կիրառումը և աշակերտի ակտիվ, ստեղծագործ մտածողությունը խթանելու համար կազմեցինք m-աձև աղուսակ, որտեղ գրառեցինք մտքերը: Բուռն քննարկման արդյունքում ունեցանք հետևյալ պատկերը:

Գլխավոր- ո՞րն է կենտրոնական պատմությունը	**Կողմնակի-** ի՞նչ է տեղի ունենում այս պատմության կողքին	**Թաքնված-**ո՞րն է թաքնված պատմությունը
1-ին թիմ • Գևորգը օժտված երիտասարդ էր, սակայն աջակից չունենալով աշխատում էր արհեստանոցում: **2-րդ թիմ** • Գևորգը սիրահարված էր վարպետ Գուստավի դստերը՝ Շառլոտային: Այդ սերը անպատասխան էր: **3-րդ թիմ** • Հասարակության ապահովված խավը իր հանգիստը վայելում է ճոխ գինարբուքներ կազմակերպելով: **4-րդ թիմ** • Ըստ Գևորգի՝ ունևոր խավը վստահելի է, նրա խոսքը կշիռ ունի և կասկած տակ առնելը «մեղք» է: **5-րդ թիմ** • Գլխավոր հերոսի ստեղծած «ոսկե դղյակը» փլվեց: Նա չկարողացավ այդ հարվածից հետո ուշքի գալ, ճիշտ որոշումներ կայացնել և շարունակել կյանքը: Այս պահվածքով ավելի վատացրեց մոր կյանքը:	**1-ին թիմ** • Գուստավի դուստրը աջակցում էր հորը՝ արհեստանոցի գործերը կարգավորելու հարցում: **2-րդ թիմ** • Շառլոտան, ինչպես նաև Գուստավը, գնահատում էր լավ, նվիրված աշխատանքը և փոխադարձ վերաբերմունք էր ցույց տալիս, գնահատում էր աշխատասիրությունը: **3-րդ թիմ** • Հարուստները խնջույքների ժամանակ խոսում են մշակութային անցուդարձից ի ցույց դնելով իրենց նվիրվածությունը արվեստին, սակայն իրականությունը այլ է: **4-րդ թիմ** Գլխավոր հերոսը շրջահայց չէր և որոշումներ կայացնելիս շտապում էր: **5-րդ թիմ** Մայրը սկսեց նորից իրենց ընտանիքի հոգսը հոգալ:	**1-ին թիմ** • Շառլոտան, լինելով արհեստանոցի տիրոջ դուստրը, չէր մեծամտացել և աշխատողներին վերաբերվում էր ընկերաբար: **2-րդ թիմ** • Որևէ մեկի նկատմամբ լավ վերաբերմունքը չպետք է վերագրել լուրջ զգացմունքների: **3-րդ թիմ** • Նյութապես ապահովված մասան իրավունք է վերապահում իրեն տնօրինելու ուրիշների ճակտագիրը: **4-րդ թիմ** Անհրաժեշտ է՝ քեզ հետ կատարվածին դիտել կողքինի աչքերով, որպեսզի ճիշտ որոշումներ կայացնես: **5-րդ թիմ** Պայքարել… սա է կյանքում տեղ զբաղեցնելու միակ ուղին: Չհուսահատվել և չնկճվել, դժվարությունների և անհաջողությունների հանդիպելիս խելամիտ որոշումներ կայացնել և առաջ շարժվել:

Ստանիսլավ Բարդաս

Գնահատում- Աշակերտները գնահատվեցին ոչ ֆորմալ դիտարկումների հիման վրա: Թաքնված պատմությունը իր էությամբ սպեկուլյատիվ է, քանի որ ստիպում է աշակերտին մտածել այն մասին, ինչը չի երևում: Ուշադրություն դարձրեցի՝ կարողանում են աշակերտները ճկուն մտածել հնարավոր թաքնված պատմությունների և ազդեցությունների մասին:

Գնահատմանը օգնեցին նաև հետևյալ հարցեր, որոնք դարձան քննարկման, ստեղծագործելու թեմա.

- ✓ Ներկայացրեք՝ ինչո՞ւ է ձեր ներկայացրած պատմությունը թաքնված:
- ✓ Հիմնական պատմության հետ կապելով բացատրեք այդ թաքնված դրդապատճառների ազդեցությունը հերոսի գործողությունների վրա:

Տնային աշխատանք՝ Գրել շարադրություն 15 նախադասությունների սահմանում «Իմ գործողությունները կախված են/ կախված չեն հասարակության կարծիքից» վերնագրով:

Անդրադարձ- կատարեցինք «Քառաբաժան» մեթոդով՝ ունենալով հետևյլա հարցերը.

Ի՞նչ եղավ:	Ի՞նչ էի մ տածում:
Ի՞նչ կուզեի, որ լիներ:	Ի՞նչն էր սխալ:

3.3.Փորձարարական դաս-2

«Գլխավոր-կողմնակի-թաքնված պատմություն» մեթոդը կիառեցի 5 դասաժամ անց՝ Շիրվանզադեի «Արտիստը» պատմվածքը ուսումնասիրելիս: **(Հավելված, Դասապլան -2 /էջ՝ 18)**

Դասը սկսեցի «Մտագրոհ»- ով:

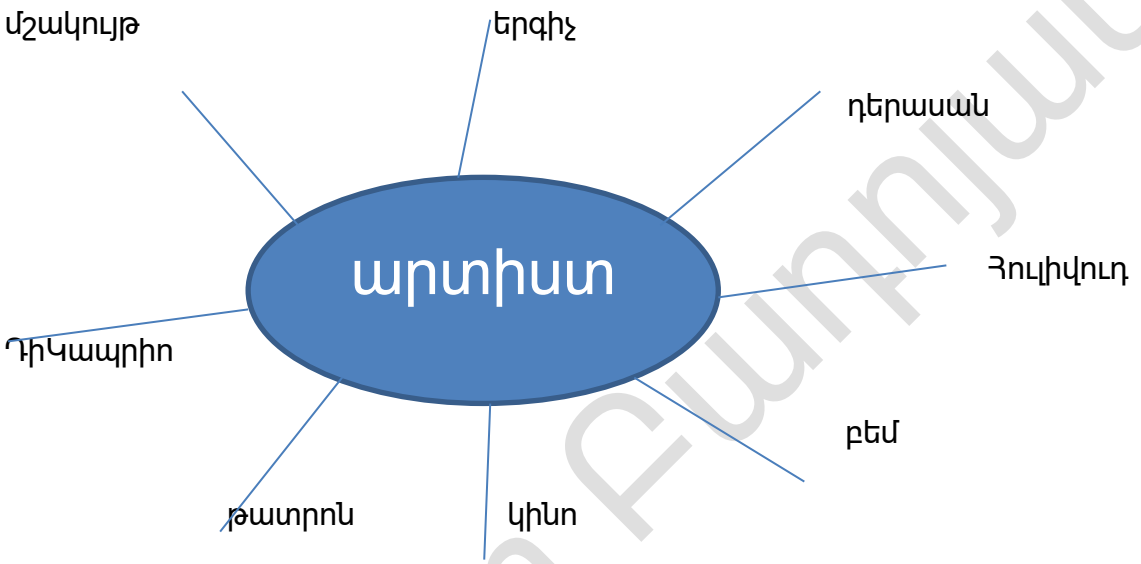

Բառերով կազմեցին նախադասություն և արեցին հետևություն, որ դասի նյութում կիանդիպեն նման բառերի:

Դարձյալ աշակերտներին, ըստ տարբեր կարողությունների, բաժանեցի խմբերի, նյութը բաժանեցի մասերի և տվեցի ուսումնասիրելու: Աշակերտները կատարեցին նույն աշխատանքները, ինչ Մուրացանի «Հասարակաց որդեգիրը» պատմվածքը ուսումնասիրելիս: Միայն թե այս անգամ խնդրեցի աշակերտներին՝ փոխելու այն կարևոր «ճակատագրական» պահերը, որոնց գոյությունը պատմվածքը տարել է Շիրվանզադեի ներկայացրած ուղիով:

1-ին—Շիրվանզադեի նոր հարևանները:

2-րդ—Լևոնի և մոր հարաբերությունները

3-րդ——Լևոնի պայքարը Իտալիա գնալու համար

4-րդ——Հիասթափություն

5-րդ———Հերոսի վախճանը:

Գլխավոր- ո՞րն է կենտրոնական պատմությունը	**Կողմնակի-** ի՞նչ է տեղի ունենում այս պատմության կողքին	**Թաքնված-** ո՞րն է թաքնված պատմությունը
1-ին թիմ • Շիրվանզադեին աքսորել էին: 2-րդ թիմ • Ալմաստը՝ Լևոնի մայրը, չէր ուզում, որ որդին հոր ճանապարհով գնա: 3-րդ թիմ • Գաղտնի գումար էր հավաքում՝ Իտալիա մեկնելու համար: 4-րդ թիմ • Լևոնի՝ 6-7 ամսվա աշխատանքի վարձը գողացել էին: 5-րդ թիմ • Իմանալով Լուիզայի և Կավալլարոյի ամուսնության մասին՝ իր ապրելը անիմաստ համարեց:	1-ին թիմ • Հեղինակը անընդհատ փոխում էր բնակարանը՝ ավելի էժան բակարան գտնելու նպատակով: 2-րդ թիմ • Լևոնը սիրում էր մորը, չէր ցանկանում նրան վշտացնել, բայց առանց թատրոնի չէր կարող: 3-րդ թիմ Լևոնը նավաստիների համար ելույթ ունենալով հմտացավ իր գործում և նոր գործեր սովորեց նվագել: 4-րդ թիմ Հերոսը գումարը հավաքել էր Իտալիա գնալու, Լուիզային հանդիպելու համր: 5-րդ թիմ Լևոնը երբևէ իր զգացմունքների մասին չէր ասել Լուիզային և միայնակ էր իր մտքերի, զգացմունքների հետ:	1-ին թիմ • Լինելով արվեստագետ՝ փորձում էր գտնել իրեն համապատասխան միջավայր: 2-րդ թիմ • Լևոնի սերը թատրոնի հանդեպ ժառանգական էր, իզուր չէր, որ նրան արտիստ էին ասում: • 3-րդ թիմ Թատրոնի հանդեպ սերը ստիպեց Լևոնին սիրահարվելու արվեստը սիրող և արվեստին հետևող Լուիզային: 4-րդ թիմ Արվեստի հանդեպ սերը ստիպեց Լևոնին գնալ սիրած աղջկա՝ Լուիզայի հետևից Իտալիա, մշակույթի կենտրոն: 5-րդ թիմ Լևոնը թուլակամ էր, պայքարելու, բարձունքի հասնելու փոխարեն ընտրեց մահը:

Իրենց թեմայի շուրջ խմբային աշխատանքի արդյունքում ստացանք հետևյալ պատկերը.

Պատմածքի ընթացքի փոփոխություն

- ✓ Եթե Շիրվանզադեին չաքսորեին Օդեսա, այս պատմության մասին չէինք իմանա:
- ✓ Եթե չորրորդ անգամ չփոխեր բնակարանը, չէր հանդիպի պատմվածքի հերոսներին:
- ✓ Եթե վարձակալները այդքան անմիջական և մտերմիկ չլինեին, չէինք իմանա Լևոնի մասին (յուրաքանչյուրը կապրեր իր կյանքով):
- ✓ Եթե Լևոնի հայրը զգոն լիներ, իր սիրահարվածության մասին չբարձրաձայներ,կամ չծեծեր ռեժիսորին, կամ չհարբեր, տղան անհայր չէր մեծանա և գուցե ուրիշ ճակատագիր կունենար:
- ✓ Եթե հոր այդօրինակ կյանքը չլիներ, Լևոնի մայրը դեմ չէր լինի տղայի՝ արվեստի աշխարհում ապրելուն և գուցե աջակցեր:
- ✓ Եթե մայրը դեմ չլիներ, Լևոնը հավաքած գումարը մոր մոտ կպահեր:
- ✓ Եթե Լևոնը գումար ունենար, լավ կրթություն կստանար և կգրավեր Լուիզայի սիրտը:
- ✓ Եթե Լևոնը կամքի ուժ ունենար, կաշխատեր, կրթություն կստանար, կդառնար ճանաչված մարդ:

Աշխատանքները կատարելու ընթացքում աշակերտները հետաքրքիր լուծումներ էին տալիս գործողությունների ընթացքին և կարողանում էին հիմնավորել:

Գնահատում-Փոխադարձ գնահատում(որ խումբն է հետաքրքիր ընթացք տվել պատմվածքին):

Տնային աշխատանք-Գրել նամակ տրված բովանդակությամ

•նամակ Լևոնին (աշակերտի անունից)

•նամակ Լուիզային (աշակերտի անունից)

.սիրած կնոջ նամակը Լևոնին

•նամակ.սիրո խոստովանություն

Անդրադարձը կատարում եմ ելքի քարտերով.

- Ի՞նչ նոր բան այսօր իմացաք:
- Ո՞ր տեղեկությունն էր ավելի հետաքրքիր:
- Ի՞նչն էր դժվար:
- Ի՞նչը խանգարեց աշխատանքին և ինչու՞:

4. Վերլուծություն

Մեթոդի արդյունավետությունը ստուգելու համար անցկացվեց 2 դաս: Առաջին դասին բացատրեցի աշակերտներին ակնկալիքներս: Իմ ուշադրության կենտրոնում եմ պահել հիմնականում միջին և ցածր առաջադիմություն ունեցող 8-ը աշակերտներին, որն էլ պատճառ հանդիսացավ նրանց ներգրավվածությանը դասապրոցեսին, ինչպես նաև նրանց հնարավորություն տրվեց ձեռք բերել ինքնուրույն աշխատելու հմտություն(ցածր կարողության տեր աշակերտներին նաև աշխատանք բառարանի հետ): Աշակերտները խոստովանեցին, որ բանավոր տրամադրված հետադարձ կապը ավելի արդյունավետ է:

Վերլուծելով հետազոտական դասերի արդյունքները, եկա այն եզրակացության, որ ստեղծագործական ունակություններ բարձրացումը պայմանավորված է հետևյալ գործոններով.

1.տարաբնույթ տարբերակված վարժությունների կատարում ցածր և միջին առաջադիմություն ունեցող աշակերտների համար

2.հարցադրումների և բանավեճի մեթոդների կիրառում դասաժամերին

3.գրավոր և բանավոր հետադարձ կապի տրամադրում

Իմ կարծիքով ես հասա վերջնարդյունքներին: Աշակերտները՝ չնայած սկզբնական պասիվության, կարողացան ստեղծագործական մոտեցում ցուցաբերել դասապրոցեսին, արդյունավետ բանավիճել միմյանց հետ՝ հարգելով և լսելով դիմացինի տեսակետը: Բոլորն,առանց բացառության,մասնակցեցին դասերին: Ազատ կարծիք հայտնելով աշակերտները ակամայից ստեղծագործական մոտեցում էին ցուցաբերում:

5.Գրականության ցանկ

https://sportedu.am/wp-content/uploads

https://artrucharity.ru/hy/formy-organizacii-obucheniya-istoriya-razvitiya-osnovnyh-form.html

ԴԱՎԻԹ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ, Գրականություն: 8-րդ դասարան, Երևան, Տիգրան Մեծ հրատարակչություն, 2012

https://hy.warbletoncouncil.org/pensamiento-creativo-5948

https://www.postposmo.com/hy/pensamiento-creativo/

https://www.verywellmind.com/characteristics-of-creative-people-2795488

Ասահիսն Բաղրյան

Հավելված

Դասապլան -1

Առարկա՝	գրականություն	Ամսաթիվ	6/12/2022	Կիսամյակ	1-ին	Դասարան	8
Թեմա՝	**Մուրացան, «Հասարակաց որդեգիրը**						
Օգտագործվող նյութեր՝	Մուրացանի դիմանկար, դասագիրք, կավիճ, գրատախտակ, առաջադրանքների թերթիկներ, բնագիր						
Դասի նպատակը	**Առարկայական** 1. Արտահայտիչ, վարժ կարդա տեքստը, պահպանի հայերենին հատուկ արտասանությունը, շեշտադրումը, արտահայտչականությունը: 2. Ձևավորեի վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու կարողություն՝ հիմնավորելով այն տեքստով 3.Գնահատի ստեղծագործությունը որպես մարդու հույզերը և զգացումներն արտահայտելու միջոց: 5.Համեմատի անցած ստեղծագործությունների հետ, նշեի նմանությունները և տարբերությունները: **Կարողություն** 1.Գեղագիտական ճաշակի զարգացում: 2.Երևակայության զարգացում: 3.Դրսևորել պատկերավոր մտածողություն և երևակայություն: **Սովորողի դիրքորոշում** Կարևորի մայրենի լեզվի դերը սեփական հույզերը, ապրումները, մտքերը գրագետ և շրջապատին հասկանալի ձևակերպելու գործում						
Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ							
Վերջնարդյունքները	**Աշակերտը կկարողանա** 1. Արտահայտիչ, վարժ կարդալ արձակ ստեղծագործությունը՝ պահպանելով հայերենին հատուկ արտասանությունը, շեշտադրումը, արտահայտչականությունը 2. **դուրս գրել պատկեր, զգացողություն նշող բառերը և բառակապակցությունները.** 3. **աշխատել բառարանով** 4. **Նյութի բովանդակությունը ներկայացնել ստեղծագործաբար** 5. **մեկնաբանել, հայտնել սեփական կարծիքը** 6. **ստեղծագործական աշխատանք կատարել տեքստի շուրջ**						
Գործողություններ (ժամ/տևողություն)	Ուսումնական գործունեություն	Ուսումնական գործունեություն	Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդ(ներ)			

	Աշակերտներ	*Ուսուցիչ*		
ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՓՈՒԼ **Յրոպ**է(մուտք, ներկա-բացակա) **ԽԹԱՆՄԱՆ ՓՈՒԼ**	Ծանոթանում են դասի թեմային և նպատակներին			**Կիրառվում է ԽԻԿ համակարգը**
7-րոպե	Հասարակություն բառին առնչվող բառեր են ասում՝ կազմելով պրիզմա։ Աշակերտները խմբեր են կազմում՝	Հանձնարարում է Հասարակություն բառով կազմել պրիզմա։ Առանձին թերթերի վրա գծում է 3 մաս ունեցող աղյուսակ։ Առաջին սյունակում գրում է Գլխավոր պատմություն, երկրորդում՝ կողմնակի պատմություն, իսկ երրորդ սյունակում՝ թաքնված պատմություն։	Հասարակության ի՞նչ շերտեր գիտեք։ Ի՞նչ է նշանակում որդեգիր ։	«Պրիզմա» «Գլխավոր-կողմնակի-թաքնված պատմություն» «Տեքստային աշխատանք»

Ասահին Բարոյան

Իմաստի ընկալման փուլ	ընդգրկելով տարբեր առաջադիմություն ունեցող երեխաների:			
35-րոպե	Աշխատում են թիմով, գրի են առնում իրենց հատվածից գլխավոր Լսում են դիմացինին առանց ընդհատելու և դրսևորում են հարգալից վերաբերմունք: Վերլուծում են տվյալ հատվածը, կարծիք են գրում ընդհանուր հատվածի մասին, գտնում և վերլուծում են պատճառահետևան քային կապը:	Շրջում է թիմերում, հետևում աշխատանքների ն, լսում կարծիքներ: Խրախուսում է տարակարծությո ւնները և սեփական կարծիքը պաշտպանելու միտումը:	Ստեղծագործությու նը կարդալիս ի՞նչ եք պատկերացնում: Հատվածում կիրառված պատկերավորման միջոցները ինչպիսի՞ զգացողություն են առաջացնում:	«Մտածի՛ր, զույգվի՛ր, քննարկի՛ր»,
Գնահատում 3-րոպե	Գրում են շարադրություն 15 նախադասություննե րի սահմանում «Իմ գործողությունները կախված են/ կախված չեն հասարակության կարծիքից» վերնագրով:	Ձևավորող գնահատում	Քեզ համար անհասկանալի ի՞նչ ձևակերպումների հանդիպեցիր:	
Տնային աշխատանք				
Անդրադարձ			Ի՞նչ եղավ: Ի՞նչ էի մտածում: Ի՞նչ կուզեի, որ լիներ: Ի՞նչն էր սխալ:	«Քառաբաժան»

Փոխտնօրեն՝ ____________________________

Դասապլան -2

Առարկա՝	գրականություն	Ամսաթիվ	13/12/2022	Կիսամյակ	1-ին	Դասարան	8
Թեմա՝	**Շիրվանզադե «Արտիստը»**						
Օգտագործվող նյութեր՝	Շիրվանզադեի դիմանկարը, դասագիրք, կավիճ, գրատախտակ,						
Ամբողջական նպատակներ	Նախորդ դասերից մեկի ժամանակ կիրառել եմ «Գլխավոր-կողմնակի-թաքնված պատմություն»մեթոդը: Այս դասաժամին նույնպես կկիրառեմ, արդյունավետությունը ամրագրելու նպատակով:						
Դասի նպատակը	Առարկայական 1. Արտահայտիչ, վարժ կարդալ տեքստը, պահպանի հայերենին հատուկ արտասանությունը, շեշտադրումը, արտահայտչականությունը: 2. Գլավորի վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու կարողություն՝ հիմնավորելով այն տեքստով 3.Գնահատի գործողությունները որպես մարդու հույզերը և զգացումներն արտահայտելու միջոց: 5.Ստեղծագործաբար փոխի ստեղծագործության ընթացքը 6.կարողանա ներկայացնել կատարած աշխատանքը Կարողություն 1.Գեղագիտական ճաշակի զարգացում: 2.Երևակայության զարգացում: 3.Դրսևորել պատկերավոր մտածողություն և երևակայություն: Սովորողի դիրքորոշում Կարևորի մայրենի լեզվի դերը սեփական հույզերը, ապրումները, մտքերը գրագետ և շրջապատին հասկանալի ձևակերպելու գործում						
Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ							
Վերջնարդյունքները	**Աշակերտը կկարողանա** 1.Վերլուծել հանձնարարված ստեղծագործությունը և եզրահանգումներ անել **2.Բնութագրել հերոսին, ապրումակցել նրան** **3.Ներկայացնել ստեղծագործության պատկերավորման միջոցները**						
Գործողություններ (ժամ/տևողություն)	Ուսումնական գործունեություն *Աշակերտներ*	Ուսումնական գործունեություն *Ուսուցիչ*	Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդ(ներ)			
ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՓՈՒԼ **4 րոպե**(մուտք, ներկա-բացակա)	Ծանոթանում են դասի ընթացքում իրենց անելիքներին	Ներկայացնում է աշակերտներին դասի նպատակները					

Կշռադատման փուլ	«արտիստ» բառին առնչվող բառեր են ասում			**«Մտագրոհ»**
	Աշխատում են համագործակցելով	Ստեղծում է աշխատանքային թիմեր	Ի՞նչ գույներ կօգտագործես Լոնին պատկերելիս, հիմնավորիր	
25 րոպե	Ստեղծագործաբար վերլուծում են ստեղծագործությունը	Բաժանում է աշխատանքները, տալիս է համապատասխան առաջադրանքներ		
	Փոխում են պատմվածքի գործողությունների ընթացքը	Հիշեցնում է թիմով աշխատելու կանոնները		«Խոսիր-հարցրու-սովորիր»
	Թիմում աջակցում են միմյանց	Հետևում է աշխատանքի ընթացքին, ուղղորդում է		
Գնահատում **5 րոպե**	Փոխադարձ գնահատում	Տալիս է հայտորոշող հարցադրումներ, նպաստում է անաչառ գնահատմանը		«Հետադարձ կապի աստիճան»
Տնային աշխատանք 3 րոպե		Հանձնարարում է գրել նամակ տրված բովանդակությամբ ·նամակ Լոնին (աշակերտի անունից) ·նամակ Լուիզային (աշակերտի անունից)	Ի՞նչ նոր բան այսօր իմացաք: • Ո՞ր տեղեկությու	«Ելքի տոմս»

Անդրադարձ **8 րոպե**	Լրացնում են Ելքի տոմսը.	.սիրած կնոջ նամակը Լևոնին ·նամակ.սիրո խոստովանություն Հանձնարարում է լրացնել Ելքի քրտերը	նն էր ավելի հետաքրքիր: • Ի՞նչն էր դժվար: • Ի՞նչը խանգարեց աշխատանքին և ինչու՞:	

Փոխտնօրեն՝ ________________________________

Անահիտ Բադոյան